

Kreppan er tilætlað okkum

- Danmark er nú í vanda fyrri at verða koyrt í bólík saman við hinum hjálandaveldinum, og í komandi samráðingum okkara við ríkisstjórnina fer umdómi Danmarkar meira enn nakað annað at standa upp á spæl, segði Vilhelm Johannesen í javnaðarflokkinum m.a., tá lögtingið hevði fyrstu viðgerð av fíggarlógarpsskotinum..

Vit prentað her 2. part av røðuni hjá Vilhelmi Johannesen

Harra formaður! Táð tykist löggið, at summir flokkar, eitt nú fólkalokkurin, altíð hava tókar loysnir á øllum trupuleikum, tá teir sita í andstöðu, meðan als ongar loysnir eru til taks ella so mikið sum at hóma, tá teir sita við politisku ábyrgdini.

Í hesum døgum spælir fólkalokkurin út við, at hann skal gera Føroyar til eitt lág-skattaland, og í hesum sambandi skulu gjóldini úr danska ríkisskassanum kapitaliserast. Teir hava reikað land og ríki runt við einum skattapolitiskum uppskotti, ið skal geva øllum munandi minni skatt, men samstundis geva bæði landskassanum og kommunukassanum meiri pening.

Í samgongu hevði fólkalokkurin ikki nógvar loysnir. Hann syrgdi fyrri, at ein meirvirðisgjaldsskipan gjørdist treyt fyrri, at vit kundu fáa eina nýggja handilsskipan við Europeiska Felagsskapin. Øll vita, at henda meirvirðisgjaldsskipanin hevur verið til óbótálgan skaða fyrri føroyskt vinnulív, serstakliga fyrri ídnaðin og handverkið. Fólkalokkurin var við til at herða skatta- og avgjaldstrýstnið meðan hann sat í samgongu. Hann var við til at áleggja eyka-skatt o.s.fr.

Annars hevði fólkalokkurin eitt stórt hjartamál at stríðast fyrri, meðan hann sat í samgongu. Táð var at fáa gongd á aftur bilasøluna í Føroyum. Hvørjum endamáli tá skuldi tæna mugu gudar vit. Men táð megnaði hann so heldur ikki. Annars hevði fólkalokkurin ábyrgdina av fíggarlógum tey bæði árinu tá hallið á fíggarlógini setti met. Hesi bæði árinu (1991 og 1992) var hallið 1 milliard og 106 milliónir krónur tilsamans.

Í sambandi við fólkalokksins ætlan um at kapitalisera veitingarnar úr ríkisskassanum renna mæi tvey orðatøk til hugs. Annað er føroyskt og hitt er danskt. Táð føroyska er: „Vertin á hvat annar fær eg skal nýta at sjálvum mær“. Og danska er: „Efter os synder floden“. Fólkalokkurin ætlar, at vit, sum liva her og nú, skulu taka ímóti einum kapitaliseraðum blokki. So eru okkara trupulleikar loystir. Men hvat við okkara eftirkomarar? Hvát við teimum komandi ættarliðum? Táð hoyra vit onki um. Hetta er helst reindrykaður fólkalokspolitikkur tá hann er bestur. Her kemur kapitalistegoisman heilt týðuliga til sjóndar.

Skulu vit kapitalisera gjóldini úr ríkisskassanum, so eigur hetta at verða gjørt í samráð við

danir, og í sambandi við eina broyting í viðurskiftinum millum Danmark og Føroyar. Javnaðarflokkurin hevur gjørt seg til talsmann fyrri, at vit fáa eina lóg um føroyskt sjálfstýri, sum kann avloysa galdandi heimastýrslóg.

Vit hava nevnt, at ein nýggj sjálfstýrslóg fyrri Føroyar eigur at verða gjørd við íslendsku sjálfstýrslógini frá 1918 sum fyrimynd. Í tí sambandinum verður tað neyðugt at finna eina loysn á spurninginum um blokkini í framtíðini. Men hetta er sjálvandi ein samráðingarspurningur.

Harra formaður! Sum lögtingsmaður umbóði eg fyrst og fremst nýkur politisk sjónarmið. Men eg umbóði eisini eitt valdómi. Tá fíggarlógtingslógin verður viðgjørd her á tingi, er tað vanligt, at lögtingsmenn tosa um tær upphæddir á fíggarlógini, sum viðvíkja teirra valdómi. Hetta loyvi eg mær eisini at gera.

Eg skal fyrst fegnast um og takka landsstýrinum fyrri, at jättanirnar til Klaksvíkar Sjúkrahús skúla og til Húsarhaldsskúlin í Klaksvík eru óbroyttar í mun til jättanirnar í 1995. Somuleiðis fegnast eg um og takki fyrri, at jättanin til Klaksvíkar HF-skeið nú er sett aftur til tað, sum hon var í 1994. Hetta merkir sjálvandi at skúlin nú verður verandi í Klaksvík.

Táð eru megnar kvinnur, sum standa aftanfyrri Klaksvíkar Húsmóðrafelag, og hava hesar nú í mong ár ríkið einasta húsarhaldsskúlan í landinum. Felagið er nú eisini farið undir at reka ein handarbeiddsskúla. Umframt húsinu, har Húsarhaldsskúlin heldur til, hava tær nú keypt eitt annað hús til handarbeiddsskúlan. Men eg dugi tíverri onga upphædd at finna á fíggarlógarpsskotinum til tann skúla. Vónandi vil landsstýrismaðurin í skúlumálum greiða frá hvussu hetta hongur saman.

Á uppskotti landsstýrisins fær Teknisk Skúlin í Klaksvík eina meirjættan uppá 300.000 kr. í mun til jättanina fyrri 1995. Eg havi fingið at vita, at skúlin søkti um 10,8 milliónir krónur, men at umsóknin undir viðgerðini í landsstýrinum er barabærað úr 10,8 niður á 9,9 milliónir krónur. Mær er upplýst, at skúlin megnar raksturinn við hesi upphædd, meðan ætlað viðlíkahaldsarbeiðið ikki kann verða sett í gongd við uppskotti jättanina.

Lat meg síðani taka jättanina til Klaksvíkar Sjúkrahús. Her hevur landsstýrið lækkað jättanina við 1,8 milliónum krónum í mun til jättanina fyrri

1995. Á uppskotinum til fíggarlóg fyrri 1995 lækkaði landsstýrið jättanina til Klaksvíkar Sjúkrahús við 3,2 milliónum, men í fíggarjævnindini varð broytingarpsskot gjørt, soleiðis at jättanin varð lækkað aftur við 2,7 milliónum krónum.

Henda lækking tykist mær fúllkomuliga meningsleys. Hagtøl fyrri tey seinastu 10 árinu sýna, at øll tey góðu árinu hækkaði jättanin til Klaksvíkar Sjúkrahús minni, enn jättanirnar til hini bæði sjúkrahúsini gjørd. Og síðani vit av álvara eru farnir at spara, hevur Klaksvíkar Sjúkrahús spart meira, enn hini bæði sjúkrahúsini. Eg dugi við mínum besta vilja ikki at siggja hvíso skal vera.

Táð eru framúr skilgjøð og dugnalig starvsfólk, ið starvast á Klaksvíkar Sjúkrahúsi og allir sjúklingar, sum eg eri komin á tal við, eru sera væl nøgdir, bæði við sjúkravíðgerðina og røktina, ið tey hava fingið á tí sjúkrahúsinum. Tí skilji eg als ikki hví landsstýrið ferð eftir ferð roynir at skerja jättanina til Klaksvíkar Sjúkrahús.

Tey bæði røktarheimini, ávikavist tað á Tvøroyri og tað í Klaksvík, ið eru sambygd við sjúkrahúsinu á plássunum, og sum hava felags rakstur við tey, hava øll árinu verið dýrari í rakstri enn hini røktarheimini. Eina ferð varð kannað, hví hetta er so, og úrslitið varð, at tað høga stöði á sjúkrahúsinum er orsøkin til henda meir-

kostnað. Talan er um ein meir-kostnað uppá 1 millión krónur fyrri hvørt av hesum báðum røktarheimum.

Nú mæli landsstýrið til at taka hesar báðar milliónirnar burtur í teimum stigum. Annan helmingin í 1996 og hin í 1997. Men tey bæði røktarheimini verða tó framvegis ríkin saman við sjúkrahúsinum. Hvussu tað kann lata seg gera, at skerja meir-kostnaðin burtur, sum stendst av samrakstrinum, úttan at broyta raksturinn, dugi eg ikki at skilja. Vónandi vil landsstýrismaðurin í almannamálum geva okkum eina frágreiðing um hesi viðurskifti.

Harra formaður! Til seinast nýkur landspolitisk orð fyrri mína egnu røkning. Viðurskiftini millum Danmark og Føroyar hava ikki verið serliga góð tey seinastu árinu. Orsøkin til hetta er, at danskir myndugleikar í sambandi við lánveitingar til bankabjargingarnar í Føroyum og í sambandi við umfinging av okkara úttanlandsskuld, hava sett okkum heilt órímligar og ómenniskjagligar treytir.

Úrslitið av hesum treytum er, at allar almannaveitingar í Føroyum eru lægri enn í Danmark, at lónirnar eru lægri enn í Danmark og at skatta- og avgjaldstrýstnið í Føroyum er munandi hægri enn í Danmark. Ein av treytunum er lógin um vinnuligan fiskiskap. Og her eru kvoturarnar – eftir harrabóðum úr Danmark – settar so lágt, at vit ongan møguleika hava fyrri at fáa hævðið fyrri okkum aftur. Táð sær út til, at vit skulu niður við nakkannum fyrri ein hvønn prís, og at vit skulu skuldarbindast upp um bæði oyru.

Vit vita at danska fíggar-eftirlitið yvirhvør ikki gjørdi sínar skyldur í Føroyum øll tey góðu árinu. Føroysku bankarnir koyrd út av skinnarunum og fingi úr árávis loyvi til at koyra víðari við síðuna av skinnarunum. Vit fáa alt fleiri og fleiri ábendingar um, at tann kreppan, ið vit stríðast við, og sum vit hava stríðast við í fleiri ár, er tilætlað okkum frá donskum embætismennum og donskum politikanum.

Í altjóða høpi hevur Danmark gjørt seg til „moralens vogter“ tá hjálandaveldir hava kúgað síni hjáland. Men nú er vandi á ferð. Vandir er nevnliga fyrri, at umdómi Danmarkar í altjóða høpi verður broytt, frá at vera „moralens vogter“, til at vera koyrt í bólík saman við hinum hjálandaveldinum.

Hetta, at nýta eina kreppu í einum hjálandi, sum eitt kærkomið høvi til at vísa sítt vald, er í mínum hugaheimi hjálandapolitikkur (imperialisma) og onki annað.

Hesi seinastu árinu hevur eitt slag av undantaksstöðu verið galdandi í Føroyum. Frælsisbrevið mikla – heimastýrslógina – hava danir sett úr gildi. Hetta er stór vanærlig skomm fyrri eina framkomna demokratiska tjóð sum Danmark. Danir eiga at vita, at í komandi samráðingum millum donsku ríkisstjórnina og Føroya Landsstýri, er tað umdómi Danmarkar í altjóða høpi, sum stendur meira uppá spæl enn nakað annað.

Øssur sigur ósatt

Jens Helgi Toftum er samdur við Øssur Winthereig um, at ES-kjakið ikki bara kann snúgvá seg um marknað. Men at Bláa álititið sigur beinleiðis ósatt – tað er beinleiðis ósatt! sigur hann

„Táð stendur í Bláa álitinum, at tá Noreg samráddist um treytir fyrri limaskapi, fingi teir ávísar sersømdir. M.a. at normenn kundu fáa loyvi at nokta útlendinum at keypa seg inn á fiskikvoturarnar.“

Men tað er beinleiðis ósatt!

Hetta segði Øssur Winthereig í fyrilestri sínum um ES í Norðurlandahúsinum mikukvøldið, og tað varð endurgivið í Sosialinum friggjadagin. Øssur vísti á, at Noreg missir sínar sersømdir eftir trimum ella fimm árum. Tí er tað ósatt, sum stendur í Bláa álitinum.

Øssur sigur ósatt

Táð var Jens Helgi Toftum, sum á hesum øki var vegleiðari hjá bólkunum, sum skrivaði Bláa Álititið.

Hvat sigur hann til hesar ákerurnar.

– Eg kann bara vísa til tað, sum veruliga stendur í Bláa álitinum, sigur hann.

Og á síðu 96 í Bláa álitinum, stendur soleiðis:

„Norsku royndirnar vísa samanumtikið, at av ætlanin er at fara uppi ES, er torført at fáa undantøk frá fiskivinnupolitisku meginreglunum hjá ES. Normenn fingi undantøk, men hesi undantøk skuldu bert galda í mesta lagi trí ár. Norski upptøkussáttmálin gav ikki juridiska trygd

fyrri, at kvotupartarnir í upptøkussáttmálanu vóru permanentir. ES kundi við kvalifiseraðum meiriluta broyta ella seta teir úr gildi.“

– Noreg fekk ongar varandi serskipanir fyrri fiskivinnuna. Og í teimum forum, har ívamálið vóru, talaði alt fyrri, at tað var ES, sum hevði síðsta orðið at siga.

– Táð stendur í Bláa álitinum – og so kunnu fólk sjálvi meta um, hvat tað er, sum sigur ósatt, sigur Jens Helgi Toftum

Táð politiska má við

Annars sigur Jens Helgi seg taksátt undir við sjónarmiðinum hjá Øssurum, at tað ikki ber til bara at gera okkara viðurskifti við ES til ein spurning um marknað og marknaðaratgongd.

Táð politiska má eisini takast við.

Men sambært einum av teimum føstu limunum í arbeiddsbólkinum aftanfyrri Bláa Álititið – Arna Poulsen – er ein greið orsök til, at einki verður nevnt um politikk í álitinum.

– Arbeiddsetningurin, vit fingi, var at kanna gagnligastu marknaðaratgongdina, sigur hann.

– Táð er tann einfalda orsøkin til, at álititið snýr seg um marknaðaratgongd.

S-S

Suðuroyingar!

Nú er møguleiki at skøða bilin við biligum dekkum.

Prísdomi:

Dekk 155X13 **360,- v/ MVG**

Eisini fáast biligir proppar, filter til flest allar bilar, olja og perur.

Bila- og Bátaservice
Tlf. 74842

Box 59 - á Eiðinum - 900 Vágur